

[Marianne Jelved]

sammenligne med en slags aftale, fordi kommunerne jo netop har levet op til den forpligtelse og den forståelse, der var i begyndelsen af 1970'erne.

Efter Det Radikale Venstres opfattelse har kommunerne og KL et ansvar i denne sag, og det ønsker vi i Det Radikale Venstre at give kommunerne og KL en chance for at leve op til. Derfor er regeringspartierne og Socialdemokratiets dagsordensforslag formuleret, som det er, og derfor er Kommunernes Landsforening nævnt i det. Vi giver gerne kommunerne en mulighed for at leve op til det ansvar og den forståelse, som der har været omkring dette område.

Det Radikale Venstres opfattelse er, at denne aktivitet har været der hele tiden, om man så må sige, og at kommunerne hidtil har levet op til den forståelse, der var om at bidrage, og ingen almindelige mennesker kan, som jeg sagde tidligere, forstå, at 8., 9. og 10.-klasselever ikke frivilligt får tilskud fra kommunerne.

Jeg vil godt lige i tilslutning til den ordveksling, der har været om bloktilskud og skattegrundlag og den slags, sige, at bloktilskuddene til kommunerne udmåles efter såkaldt objektive kriterier. Disse objektive kriterier består bl.a., som hr. Povl Brøndsted har nævnt det, også af nogle aldersgruppers størrelse, og de indgår med forskellige vægte i forhold til hinanden. Det er jo en måde at give et statstilskud til kommunerne på. Desuden er der en udligningsordning mellem kommunerne, og grundlaget for udligningen imellem kommunerne er kommunernes beskatningsgrundlag. Det er to forskellige elementer, som tilsammen giver et meget uklart billede af, hvordan kommunerne får midler ud over dem, de selv opkræver via skat.

Jeg vil gerne understrege, at det er min opfattelse, at regeringen, dvs. indenrigsministeren, i øjeblikket arbejder intenst på at lave et forslag til en mere gennemskuelig ordning. Det kunne også hjælpe på den type diskussion, som der har været i dag, og som jeg godt forstår. Jeg har selv givet udtryk for det samme med andre ord.

Jeg kunne godt komme med en lidt ironisk bemærkning om kommunerne, som gerne vil have vide rammer til lokale løsninger og større selvstyre og selvforvaltning osv., en opfattelse, som Det Radikale Venstre fuldt ud støtter kommunerne i, men som jo forudsætter, at kommunerne kan leve op til deres ansvar; men den ironiske bemærkning vil jeg slet ikke komme med.

Lysholm Christensen (KRF):

Det er vist første gang siden 1967, at Folketinget debatterer efterskolelovgivningen, så det er vel ikke for tidligt, at denne sag kommer på dagsordenen igen, og derfor er denne debat meget velkommen.

Jeg vil starte med at sige tak til kulturministeren for budgetanalysen og tak til Foreningen af frie Ungdoms- og Efterskoler for det materiale, vi har modtaget derfra. Begge dele har været med til at belyse det problemområde, som vi behandler her.

Først en lille smule historie – den kunne jo blive lang, men jeg vil blot tillade mig at nævne nogle få punkter. Vi skal jo helt tilbage til 1879 for at finde den første efterskole – årstallet kan måske være lidt uklart, men det ligger deromkring. Inspireret af Kristen Kolds tanker blev de første skoler oprettet, og siden har disse tanker været et stærkt element i mange af efterskolerne. Skolerne har rod i folkelige bevægelser. De vil gerne arbejde for oplysning, kristeligt, religiøst, politisk og økonomisk, og give frihed i undervisning og folkeliv.

Efterskolen har gennemgået nogle gevaldige omstillinger i årenes løb, det er egentlig fantastisk, at den stadig væk er så livskraftig, at den har kunnet omstille sig til de nye vilkår; for der er i sandhed langt fra de første efterskoler, hvor det især var karle fra landet, som holdt skiftedag 1. maj og 1. november, til vore dages fællesskole, som er fuldt parallel til folkeskolen, og hvor man nu – og det er vel den største omstilling, man har været igennem – kan afholde prøver på lige fod med folkeskolen.

Det er altså en skoleform, som har været i stand til at tilpasse sig de aktuelle behov og krav uden at give slip på de grundlæggende tanker og ideer. Efterskolen er da også et fantastisk godt pædagogisk tilbud i en afgørende alder.

Det er vel noget unikt dansk at tale om efterskoler. Succesen er ikke kommet i stand, fordi folkeskolens ældste klasser er dårlige. Det mener jeg bestemt ikke man kan sige. Der sker mange gode pædagogiske tiltag i folkeskolen for disse aldersgrupper. Men efterskolen har succes, fordi kostskoleformen byder på nogle særlige muligheder, som folkeskolen af naturlige grunde ikke har. Efterskolen er karakterdannende, personlighedsdannende, den giver afklaring i forhold til livsværdier, ansvarlighed